

HET SOCIAAL PAKT VAN 1944
Oorspronkelijke tekst

MAG

C

9073

.ufsia.ufsia.

September 1993

MINISTERIE VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID

In de loop van juli 1993 heeft de Regering de sociale partners opgeroepen een sociaal pakt te sluiten over de werkgelegenheid, het concurrentievermogen en de sociale zekerheid.

In de dagen en weken daarop werd meerdere malen verwezen naar het sociaal pakt van 1944, dat de basis vormt van onze systemen van sociale zekerheid en sociaal overleg. Men dient er zich echter voor te behoeden, zoals talrijke waarnemers reeds onderstreepten, een parallel te trekken tussen het plan van de regering en het sociaal pakt dat gesloten werd tijdens de tweede wereldoorlog. Zowel de context als de doelstellingen zijn immers niet vergelijkbaar.

Het leek niettemin zinvol de weinig gekende tekst van dit akkoord, dat onmiskenbaar een grote rol gespeeld heeft in de Belgische sociale geschiedenis, ter beschikking te stellen van het publiek.

Deze tekst is de vrucht van de werkzaamheden van het Comité werkgevers-werknemers. Tijdens de oorlog was dit comité de clandestiene ontmoetingsplaats van een aantal leden van het Beheerscomité van de Nationale Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid (voorloper van de RVA), die door de bezetter ontbonden was. Deze personen waren van oordeel dat er een contact moest blijven bestaan tussen werkgevers en werknemers, met het oog op het uitwisselen van ideeën om het economisch en sociaal leven na de oorlog terug op gang te krijgen.

De idee van een sociaal pakt ontstond in augustus 1941 op een bijeenkomst te Ohain. Op 24 april 1944 zette het comité het slotpunt achter de tekst. Daar een aantal leden het voorbehoud maakten geen officieel mandaat te bezitten om een dergelijk pakt te sluiten draagt de tekst als titel "Ontwerp van overeenkomst tot sociale solidariteit". Ofschon hij nooit officieel zal geratificeerd worden, komt deze tekst uit de clandestiniteit op de Nationale Arbeidsconferentie van 4 oktober 1944. Het sociaal pakt wordt voor een groot stuk geconcretiseerd op 28 december 1944, datum van afkondiging van de besluitwet betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders. Nadien volgen nog andere wetten die de principes van paritaire samenwerking inschrijven in de socio-politieke structuren.

De hierna weergegeven tekst van het "Ontwerp van overeenkomst tot sociale solidariteit" werd voor de eerste maal gepubliceerd in het tijdschrift van het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid, het Arbeidsblad, in het nummer van januari-maart 1945 (p. 9 tot 19).

MAG

C

9073

BIBLIOGRAFIE

- BAUDHUIN, Fernand,
Histoire économique de la Belgique : 1945-1956,
Brussel, Bruylant, 1958,
p. 348 tot 350.
- CHLEPNER, (B-S),
Cent ans d'histoire sociale en Belgique,
Brussel, Editions de l'Université libre de Bruxelles, 1972,
p. 243 tot 244.
- DALOZE, Jean,
**La sécurité sociale a vingt ans - Comment elle naquit
sous l'occupation,**
artikel gepubliceerd in *La Libre Belgique* van 27 januari
1965.
- FUSS (H.) en GOLDSCHMIDT-CLERMONT (P.),
**Het ontstaan van het ontwerp van akkoord van sociale
solidariteit in België,**
in *Arbeidsblad*, nr. 7-8, juli-augustus 1958,
p. 847 tot 882.
- ROCH, Roger,
Een sociale-zekerheidsplan,
in *Arbeidsblad*, nr. 10, oktober 1958,
p. 1207 tot 1250.
- SPITAEELS, Guy et VAN DER VORST, Pierre,
Achille Van Acker, père de la sécurité sociale ?,
in *Honderd jaar Belgisch sociaal recht*, Brussel, Bruylant,
1986,
p. 132 en 133.
- TROCLET, Léon-Eli,
Problèmes généraux de la sécurité sociale en Belgique,
Bruxelles, Editions de l'Institut de sociologie, 1961,
p. 30 tot 31 en 311 tot 325.
- WATILLON (L.),
**Het ontstaan van het ontwerp van akkoord van sociale
solidariteit in België,**
in *Arbeidsblad*, nr. 10, oktober 1956,
p. 1191 tot 1206.

Ontwerp van overeenkomst tot sociale solidariteit

In den loop van de besprekingen die de afkondiging van de besluitwetten betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders voorafgingen, heeft de Minister van Arbeid herhaaldelijk gezinspeeld op tijdens de bezetting gevoerde onderhandelingen waarvan de besluitwetten slechts de in rechtstermen uitgedrukte conclusies zijn

Inderdaad, eenige industrieelen, ter eene zijde, en eenige menschen uit de arbeidersorganisaties, ter andere zijde, hebben zeer talrijke vergaderingen gewijd aan het grondig bestudeeren van de arbeidersvraagstukken en van de verhoudingen die tusschen werkgevers en werknemers moeten tot stand komen om de arbeidsgeschillen zooveel mogelijk te beperken.

Als besluit van hun werkzaamheden hebben zij een «-ontwerp van overeenkomst tot sociale solidariteit » opgesteld, waarvan de bekendmaking ons nuttig voorkomt.

Er dient aangestipt dat de opgegeven cijfers slechts na aandachtig onderzoek, aan de hand van door de ernstigste instellingen voor sociale verzekering en op advies van door de actuarissen verschaft gegevens, werden vastgesteld.

Bovendien gaat de overeenkomst verder dan de eigenlijke sociale solidariteit, vermits zij ook betrekking heeft op den loonsvoet en de principes en methodes van paritaire samenwerking. Zij die in de toekomst met het regelen van die vraagstukken zullen belast zijn, zullen er aanwijzingen in vinden welke zij zeker zullen waardeeren.

Na beider standpunten belicht te hebben erkennen de werkgevers- en de werknemersvertegenwoordigers dat de goede gang der ondernemingen, waarmede de algemeene welvaart van het land verband houdt, alleen door een trouwe samenwerking kan geschieden.

Zij wenschen een verstandhouding tusschen werkgevers en werknemers tot stand te brengen, welke gegrond is op wederzijdschen eerbied en op een wederkeurig erkennen van rechten en plichten.

De werknemers eerbiedigen het wettig gezag van de hoofden der ondernemingen en stellen er een eer in, hun werk plichtsgetrouw uit te voeren.

De werkgevers eerbiedigen de waardigheid der arbeiders en stellen er een eer in hen met rechtvaardigheid te behandelen. Zij verplichten zich er toe, hun vrijheid van vereeniging en de uitbreiding van hun organisaties direct, noch indirect te hinderen.

Van dezen geest vervuld, kwamen beide partijen overeen om aan de Regeering te vragen, zoodra het land zijn onafhankelijkheid zal hebben teruggekregen, een reeks dringende maatregelen te treffen met de bedoeling tegemoet te komen aan de gedurende de bezetting door het meerendeel der arbeiders ondervonden ellende, en die ook den weg kunnen openen voor een nieuwen maatschappelijken vooruitgang, gevolg van een economische ontwikkeling van een weder tot vrede gebrachte wereld, zoowel als van een rechtvaardige verdeling der voordeelen van een stijgende productie.

Deze dringende maatregelen hebben voornamelijk betrekking op het loonstelsel, de instelling van een volledig systeem van sociale zekerheid voor de werknemers met als ondergrond de nationale samenwerking, en het herstellen of het invoeren van stelsels van paritaire samenwerking tusschen werkgevers- en werknemersorganisaties.

Deze maatregelen zullen, hoewel het grondbeginsel er van — de stoffelijke en moreele welvaart van de arbeiders te verhoogen en tusschen hen en de werkgevers vreedzame, op rechtvaardigheid berustende betrekkingen aan te knopen — vaststaat, wegens de dringendheid, van tijdelijken aard moeten zijn. Aan de wetgevende kamers zal worden gevraagd daarvoor zoodra mogelijk een definitieve regeling te treffen.

I. LOONEN

1. De economische bedrijvigheid heeft tot doel voortdurend de bestaansvoorwaarden der bevolking te verbeteren. Vertegenwoordigers van werkgevers en van werknemers zullen dus onder alle omstandigheden zoeken naar de middelen om aan de loonen de grootst mogelijke koopkracht te geven, welke overeenstemt met de omstandigheden, en om ze te verhoogen in verhouding van den vooruitgang van techniek en handel. Voor de vaststelling der loongrondslagen zullen de methodes van paritaire samenwerking worden toegepast, waarover hierna wordt gesproken.

2. De sedert 10 Mei 1940 getroffen maatregelen hebben het ontstaan van een groeiende wanverhouding tusschen de kosten voor levensonderhoud en de loonen ten gevolge gehad. Een algemeene wederaanpassing van de loonen, onmiddellijk na de bevrijding van het land, zal onvermijdelijk zijn om daaraan, dadelijk van het begin af, een koopkracht te geven, die voldoende is voor de behoeften, waaraan voldaan zal kunnen worden in verband met de op de markt komende artikelen. Het doel dat bereikt moet worden gedurende het overgangstijdperk is het herstel binnen den kortst mogelijken tijd, van de koopkracht der arbeiders tot het peil van vóór den oorlog.

3. De heerschende toestanden zullen natuurlijk een onmiddellijk terugkeeren tot den normalen levensstandaard der bevolking niet mogelijk maken. Deze zal slechts langzamerhand, al naar het op de markt komen van de vroegere reeksen artikels, bereikt kunnen worden. Zoolang de aanvoer van voorraden niet weder normaal is geworden, zal dienvolgens de rantsoenering moeten blijven bestaan, ten einde een rechtvaardige verdeling van de beschikbare waren te verzekeren. De Staat zal de noodige maatregelen moeten treffen opdat de rantsoenen der voornaamste levensmiddelen zoodra mogelijk in belangrijke mate verbeterd worden, zoowel in hoeveelheid als in hoedanigheid.

4. Het vraagstuk van de loonen houdt ten nauwste verband met dat van de prijzen en dat van het geld. Van economisch standpunt gezien, zijn deze drie zaken onderling van elkaar afhankelijk en het treffen van overeenstemmende maatregelen aangaande de sanering van den binnenlandschen geldomloop, de wederaanpassing der prijzen en het weder op peil brengen der loonen zal een eerste voorwaarde zijn tot een economisch en financieel opbeuren van het land.

5. Daar de loonen een zeer belangrijk deel uitmaken van de productiekosten, zou een vaststelling er van op een peil buiten verhouding tot den economischen toestand van het oogenblik automatisch op de binnenlandsche prijzen terugslaan. Dat zou niet slechts een heraanpassing van de prijzen verhinderen, doch tevens het uitgangspunt kunnen beteekenen van een voortdurende beurtelingsche verhooging van de prijzen en de loonen en van een inflatieproces dat een sanering van het geld onmogelijk zou maken en een depreciatie van den wisselkoers met zich zou brengen.

De arbeiders zouden de eerste slachtoffers worden van dergelijken toestand, waaruit, zooals uit vroeger opgedane ondervinding duidelijk blijkt, onherroepelijk een vermindering van de reële waarde van het loon voortvloeien en die de voordeelen van de sociale verzekeringen, welke voortdurende aanpassing ernstige moeilijkheden zou verwekken, te niet zou kunnen doen.

In het belang der arbeiders zelf zal dus in de eerste plaats getracht moeten worden aan den Belgischen frank na den oorlog een zoo groot mogelijke waarde te geven. Ingeval eenige devaluatie onvermijdelijk mocht zijn, zal deze tot het minimum beperkt moeten blijven.

6. Verder zal moeten gezorgd worden voor het tot stand komen, tusschen de Belgische economie en die der landen met den grootsten invloed daarop, te weten hoofdzakelijk die van Engeland, van een voldoende evenwichtstoestand, waardoor groote onderlinge verschillen in koopkracht vermeden zullen worden. Dat wil zeggen dat de wisselkoers voor het Pond Sterling, waarvan de waarde van ons geld zal afhangen, zoo gunstig moet vastgesteld worden als slechts mogelijk is bij den bestaanden toestand en de mogelijkheden van aanpassing van de prijzen, de loonen en den geldomloop in ons land bij het einde der vijandelikheden, rekening gehouden natuurlijk met de waarschijnlijke schommelingen van die factoren.

Men zou bij voorbeeld van meening kunnen zijn dat het vaststellen van een wisselkoers van 150 Belgische franks voor een Pond Sterling, welke ongeveer de gemiddelde koers in de jaren 1936 tot 1938, de laatste normale periode vóór de huidige gebeurtenissen, was, redelijk zou zijn. In de veronderstelling dat de Engelsche prijzen na den oorlog niet merkkelijk hooger zullen zijn dan 130 tot 140 % van de prijzen in 1936-1938, peil dat in Engeland thans ongeveer bereikt is door de kosten voor levensonderhoud en de kleinhandelsprijzen, zou voor aanneming van dezen wisselkoers vereischt zijn dat het algemeene prijzenpeil in België niet boven een index van 150 in verhouding tot 1936-1938 zou komen.

7. De Regeering zal er niet toe in staat zijn dadelijk na afloop van den oorlog de prijzen op het algemeen gewenschte peil te brengen. Echter zal een tusschenkomst van den Staat op financieel gebied tot het verkrijgbaar stellen van de belangrijkste levensmiddelen voor alle lagen der verbruikers tegen passende prijzen van groote beteekenis kunnen zijn. Samen met de op geldelijk gebied te nemen maatregelen, zal dat bijdragen tot de wederaanpassing van een algemeene prijsvorming. Verder zal dat toelaten dat niet onmiddellijk bij het begin de loonen behoeven te worden vastgesteld op het bestaande peil voor levensonderhoud, een peil dat door de omstandigheden verre van juist is, terwijl desniettemin een met de omstandigheden overeenkomende koopkracht wordt verschaft.

8. De volgende artikelen zouden voor deze tusschenkomst in de termen kunnen vallen : brood, aardappelen, melk, boter, olie, margarine, suiker, vleesch, spek en dierlijke vetten, koffie, chocolade, zeep, kolen, gas en electriciteit. Volgens het budgetair onderzoek van 1929, maken deze artikelen te zamen 58.8 % uit van de totale uitgaven der arbeiders.

De officieele kleinhandelsprijzen voor voedingswaren in België, de eenige waarvan eenige vergelijking mogelijk is, zijn op het oogenblik gerezen tot boven een indexcijfer van 200 in verhouding tot dat van 1936-1938, hetgeen, in de veronderstelling van aanneming van een prijzenpeil van 150 %, van dat van 1936-1938, een wederaanpassing van ten minste 25 % zou noodig maken. Gedane schattingen laten echter aannemen dat de voor de gemeenschap te verwachten last niet overdreven zal zijn.

9. Daar vaststelling van een volledigen index voor de kleinhandelsprijzen of van de kosten van het levensonderhoud, zooals vroeger geschiedde, onmogelijk is zoolang de markt niet weder normaal van alle artikels is voorzien, zal het vergelijkingscijfer voor de vaststelling van de loonen gedurende de overgangperiode bepaald worden door het beperkt indexcijfer van de artikels bij de prijzen waarvan de regeering ingrijpt. Wegens het beperkt aantal artikels waarop het betrekking heeft zal dit cijfer naar juiste verhoudingen moeten vastgesteld worden.

10. Op vorengenoemde grondslagen zal aan de Regeering worden gevraagd het algemeene loonpeil voorloopig vast te stellen in verhouding tot het algemeene loonpeil van de jaren 1936-1938. Die voorloopige vaststelling zal, naar gelang van de omstandigheden en rekening houdende met raadgevingen der paritaire comité's, herzien worden.

11. Terwijl de regeling der loonen op het bovenbedoeld peil aan de arbeiders voldoende inkomsten zal moeten verschaffen tot het zich aanschaffen van op dat oogenblik werkelijk verkrijgbare artikels, zal in het begin aan een gedeelte der gewone behoeften toch niet voldaan kunnen worden. Waar het de arbeidersbevolking nu reeds als gevolg van verscheidene oorlogsjaren aan bijna alles ontbreekt, zal het zich opnieuw aanschaffen in uitgebreide mate van kleeren, schoeisel, onderhouds- en huishoudelijke artikels, meubels, enz. binnen den kortst mogelijken tijd mogelijk gemaakt moeten worden.

Het gaat daarbij om behoeften van geheel bijzonderen en tijdelijken aard, waaraan dus door bijzondere en tijdelijke maatregelen tegemoet gekomen moet worden en niet door de loonen die dienen om de normale behoeften der arbeiders te dekken.

12. Daarom zal aan deze bijzondere behoeften tegemoet worden gekomen door het toestaan van tijdelijke extra-toelagen ten laste van de werkgevers. Deze toelagen, waarbij rekening zal moeten worden gehouden met de gezinslasten, zullen van tijd tot tijd, al naar de artikelen verkrijgbaar worden gesteld, bij gedeelten

worden toegekend binnen een termijn, die afhankelijk is van de omstandigheden, maar die in beginsel kan worden aangenomen op een jaar, aanvangende bij het einde der vijandelijkheden. Voor een aantal artikels op het gebied van kleeën en schoeisel zullen deze toelagen verstrekt kunnen worden in den vorm van bons waardoor aan de belanghebbende personen de voorrang kan worden gegeven voor het bekomen der producten die volgens een door de overheden op te maken fabricageplan aan de markt zullen worden gebracht.

13. Te voorzien valt dat de toestand van sommige ondernemingen of misschien van sommige nijverheidstakken gedurende de eerste maanden na den oorlog zoodanig zal zijn dat deze de meerdere uitgaven, volgende uit deze toelagen, niet zullen kunnen dragen. Er zal naar een geëigende wijze van financiering, bij voorbeeld het beschikbaar stellen van kredieten onder gunstige voorwaarden bij de officieele inrichtingen, moeten worden uitgezien opdat de er uit voortkomende lasten over een voldoende langen termijn kunnen worden verdeeld.

14. Het overgaan tot een herinrichting als boven beschreven zal ondernomen worden onder de bescherming van een voorloopig fonds tot huishoudelijke herinrichting voor de werknemers, dat het karakter van een openbare instelling zal bezitten en dat, onder toezicht van den Staat, beheerd zal worden door een Nationaal paritaire Commissie van vertegenwoordigers der werkgeversverenigingen en der syndicale arbeidersorganisaties.

Deze commissie zal bevoegdheid bezitten voor de volgende zaken :

a) De toekenning van de toelagen en de bons, waarbij rekening dient gehouden met den markttoestand op de verschillende tijdstippen; de aanpassing van het bedrag daarvan — zooals die zal volgen uit de besluiten der bevoegde paritaire commissies of der centrale paritaire commissie — aan de werkelijke behoeften der belanghebbenden in verband met de samenstelling van hun gezin; het bepalen van voorkeurrechten ten gunste van hen die de zwaarste gezinslasten hebben, invaliden of slachtoffers van de beide oorlogen; de toekenning van bons en toelagen ten laste van den Staat, aan steunbehoevende werklozen; alsook de te voorziene uitsluitingen;

b) Het verkrijgen van de officieele instellingen der noodige kredieten voor de voorziene financiering en het verzekeren van de terugbetaling daarvan onder zoo gunstig mogelijke voorwaarden;

c) Hulp aan de autoriteiten bij opstelling en uitvoering van een plan betreffende de fabricage van producten waaraan dringende behoefte bestaat en den verkoop daarvan.

II. ARBEIDSDUUR

15. De vóór den oorlog van kracht zijnde wetten en overeenkomsten met betrekking tot den arbeidstijd zullen onmiddellijk weder worden ingevoerd.

III. SOCIALE ZEKERHEID DER ARBEIDERS

A. — Ouderdom en vroegtijdig overlijden.

16. De ouderdomsrenten, volgende uit de thans van kracht zijnde wetten, zullen opnieuw verhoogd worden. De normale rente, te betalen bij een leeftijd van 65 jaar, zal voor een echtpaar gebracht worden op 50 % van het gewone loon, waaronder verstaan wordt het loon dat gewoonlijk door het meerendeel der arbeiders wordt verdiend. Alleenstaande gepensioneerden zullen een verhooging in dezelfde verhouding genieten.

Voor weduwen zal het normale op 55 jaar te verkrijgen pensioen verhoogd worden tot het bereiken van 3.000 frank. De toelagen voor weezen zullen verdubbeld worden.

17. Ter dekking van de daardoor verhoogde lasten zullen werkgevers en werknemers, onder voorbehoud van het onder de punten 18 en 19 vermelde, bijdragen storten van, voor elke der beide partijen, 3,5 % van het bedrag der loonen, dus in totaal 7 %. Een deel van deze som is bestemd ter betaling van de bijdragen door werknemers en werkgevers voorzien bij de verschillende pensioenwetten, ten einde

gekapitaliseerd te worden op de individuele rekening van iederen verzekerde. Het overige is bestemd voor de verhoogingen door middel van verdeling.

18. Voor de bedienden zullen de verplichte bijdragen worden geheven tot een jaarlijksche wedde van 36.000 frank en de verhoging, noodig om het pensioen te brengen tot een minimum voorzien voor de werklieden bij punt 16 hierboven, zal zonder onderzoek worden toegestaan aan alle verzekerden wier wedde gedurende de laatste vijf jaren niet hooger is geweest dan 42.000 frank.

Hiertoe zullen de bijdragen worden vastgesteld op 4.25 % van de wedde tot een bedrag van 36.000 frank per jaar, zoowel voor de werkgevers als voor de bedienden, dus te zamen 8.5 %.

19. De mijnwerkers en daarmede gelijkgestelden zullen het voordeel van het thans verkregen pensioenstelsel behouden. De daaraan verbonden extra-uitgaven zullen gedekt worden bij voorbeeld hetzij door den Staat, hetzij door een aan de mijnwerkers of aan hun werkgevers op te leggen extra-bijdrage, hetzij aan een bijzondere aan de verbruikers van kolen op te leggen en in den prijs te berekenen belasting, hetzij door twee of meer dezer maatregelen gezamenlijk.

20. De arbeidersvertegenwoordigers behouden het recht aan de Regeering te vragen het pensioen op een peil van meer dan 50 % van het gewoonlijk betaalde loon te brengen, door een kosteloze extra-verhoging ten laste van de Staatskas.

Door de arbeidersvertegenwoordigers werd het vraagstuk van de verkrijging van een passend pensioen op den leeftijd van 60 jaar opgeworpen. Er werd overeengekomen dat dit vraagstuk in studie genomen zal worden in het licht van de economische en demographische toestanden.

B. — Ziekte en vroegtijdige invaliditeit.

21. In geval van ziekte of vroegtijdige invaliditeit, zal de sociale verzekering dadelijk van kracht verklaard worden voor alle onder de wet op de ouderdomsrente vallende werknemers.

Benevens de gezondheidszorgen die den verzekerden en hunne gezinsleden tot aan het overlijden op den tot heden door de mutualiteitsverenigingen verbeterden grondslag zijn toegezegd, zullen de verzekerden ontvangen :

a) In geval van ongeschiktheid tot werken, een vergoeding gelijk aan 60 % van het daardoor niet verdiende salaris, onder voorbehoud, voor elke periode van ongeschiktheid, van een wachttijd van de eerste drie werkdagen voor de werklieden en van 30 dagen, werkdagen of andere, voor de bedienden, wier wedde gedurende de eerste maand van ziekte door den werknemer betaald moet worden;

b) Na een jaar van doorlopende of alleen door werkperiodes van minder dan 30 dagen onderbroken ongeschiktheid gedurende een jaar, een vergoeding van 50 % van het loon als invaliditeitsvergoeding, met dien verstande, dat deze vergoeding kan samengaan met loon of andere beroepsinkomsten, welke het tweederde gedeelte van de vergoeding niet te boven gaan;

c) In geval van onderbreking van den loonarbeid gedurende den termijn liggende tusschen zes weken vóór en zes weken na de bevalling van de verzekerde, een vergoeding van 60 % van het niet verdiende loon, mits de kraamvrouw op het oogenblik der bevalling gedurende minstens 10 maanden verzekerd was geweest;

d) In geval van overlijden vóór den wettelijken leeftijd voor het pensioen, buiten de gevallen van arbeidsongeval of beroepsziekte, een vergoeding aan de recht-hebbenden van den overleden verzekerde van 25 maal diens dagelijksch loon of, voor de personen met een wedde, van de wedde van een maand.

Voor de vaststelling der verschillende bedoelde vergoedingen zullen de werknemers geacht worden een loon te verdienen dat vooraf voor eenieder zal vastgesteld worden volgens de door elke paritaire commissie voor haar beroeps categorie vastgestelde tarieven.

22. De organisatie der verzekering zal worden toevertrouwd aan de landsbonden van verbonden van erkende mutualiteitsverenigingen of, voor de niet onderling verzekerde verzekeringsplichtigen, aan gewestelijk paritair door vertegenwoordigers

van werkgeversorganisaties en van arbeiderssyndicaten bestuurde diensten, met dien verstande dat het mandaat dezer vertegenwoordigers onverenigbaar is met eenigerlei functie bij de mutualiteitsverenigingen.

Slechts de landsbonden met ten minste 50.000 verzekeringsplichtige leden en die reeds ten minste 10 jaar bestaan, komen in aanmerking.

23. De onder de regeling vallende werknemers zullen voor de verzekering tegen ziekte en invaliditeit een inhouding ondergaan van 3,5 % op het loon der werklieden en van 2,75 % op de wedde der bedienden tot een bedrag van 36.000 frank per jaar, welke ook het geheele bedrag der wedde moge zijn.

24. Aan de op de loonen of wedden ingehouden bedragen zullen de werkgevers bijdragen toevoegen gelijk aan 2,5 % van het loon der werklieden en van 2.25 % van de wedde der bedienden, tot het bedrag van 36.000 frank wedde per jaar.

25. De werkgevers zullen aan de verzekerden bons afgeven, waarop het loonbedrag dat als grondslag diende voor de inhouding van de bijdrage van den verzekerde en voor de storting van den werkgever is vermeld. Deze bons zullen naar goeddunken door den verzekerde aan de mutualiteitsvereniging zijner keuze of aan den paritairen gewestelijken dienst worden overgemaakt. Zij worden bij den Rijksdienst voor verzekering tegen ziekte en invaliditeit tot 90 % van hun waarde geïnd. De overblijvende 10 % zullen de Nationale Commissie voor verzekering tegen ziekte en invaliditeit er toe in staat stellen de landsbonden of paritaire gewestelijke diensten welke, na onderzoek, blijken wettelijke verplichtingen te hebben boven hun inkomsten, te subsidieeren.

26. De landsbonden van verbonden van mutualiteitsverenigingen en de gewestelijke paritaire diensten zullen bovendien van den Staat, door bemiddeling van de Nationale Commissie voor verzekering tegen ziekte en invaliditeit, subsidies ontvangen in verhouding tot die welke de mutualiteitsverenigingen thans genieten.

27. De Nationale Commissie voor verzekering tegen ziekte en invaliditeit zal, buiten de reeds genoemde werkzaamheden, de werking van de toegelaten landsbonden en van de gewestelijke paritaire diensten controleren en de noodige reglementen voor toepassing der wet opstellen.

Daarvan zullen deel uitmaken een afgevaardigde van elken toegelaten landsbond van verbonden van mutualiteitsverenigingen, een gelijk aantal afgevaardigden der werkgeversorganisaties en der syndicale werknemersorganisaties en vertegenwoordigers der er bij betrokken ministerieele departementen.

In geval van tegenstrijdigheid tusschen de gezamenlijke afgevaardigden der werkgeversorganisaties en de gezamenlijke afgevaardigden der syndicale werknemersorganisaties, zullen de betwiste kwesties ter beslissing aan de Regeering worden vorgelegd.

28. De aldus vastgestelde regeling heeft een voorloopig karakter. De afgevaardigden der belanghebbende partijen behouden zich het recht voor, eventueel andere formules te bestudeeren, terwijl de wetgever zich met de opstelling van een definitieve regeling zal bezighouden.

C. — *Werkloosheid buiten eigen schuld ten gevolge van gebrek aan werk.*

29. De afgevaardigden van werkgevers en die van werknemers verbinden zich er toe zoodra mogelijk gezamenlijk een stelsel van verplichte verzekering tegen werkloosheid uit te werken.

30. Zonder het in werking treden van dergelijk stelsel af te wachten, zal de werkloozensteun dadelijk onafhankelijk gemaakt worden van de Armenzorg en aan een voorloopig steunfonds voor werkloozen, onder paritaire contrôle, worden overgedragen.

De kwestie van de instellingen voor de uitkeeringen van de vergoedingen wordt voorbehouden.

Als werkloozen zullen, met uitsluiting van de volgens de vóóroorlogsche regeling niet verzekerbare bedrijfsgroepen, ondersteund worden :

a) De zonder werk zijnde arbeiders die hetzij doorlopend tusschen 1 Januari 1938 en 10 Mei 1940 als leden van een werklozenkas bekend zijn, hetzij als loontrekkenden gedurende ten minste drie jaren, tusschen 1 Januari 1935 en 10 Mei 1940, de bijdragen hebben gestort, voorzien bij een der wetten betreffende de ouderdomsrenten;

b) De arbeiders die aan deze voorwaarde niet voldoen zullen toch, in twijfelachtige gevallen, erkend kunnen worden door een daartoe bestemde paritaire commissie (klachtencommissie) als, ingevolge hun vroegere werkzaamheid of hun vakstudies, behoorende tot een categorie van loonarbeiders die volgens de vóóroorlogsche reglementering tegen werkloosheid verzekeraar zijn.

31. De werklozensteun zal vastgesteld worden op een bedrag van 50 % van het loon van een hulparbeider in de gemeenten van de tweede categorie. Dit bedrag wordt met 10 % verhoogd in de gemeenten der eerste categorie en met 10 % verlaagd in de gemeenten der derde categorie.

Voor de ongehuwden van achttien tot een en twintig jaar en van beneden achttien jaar zullen bedragen worden vastgesteld met dezelfde degressie als vóór den oorlog.

Voor de gezinshoofden zal het grondbedrag van den steun verhoogd worden met kindertoeslag van hetzelfde bedrag als dien aan de werkende arbeiders toegestaan, zonder dat echter het totaal twee derde van het minimumloon van een hulparbeider, verhoogd met kindertoeslag, of drie vierde van datzelfde loon voor gezinshoofden met ten minste drie kinderen, mag overtreffen.

32. Gedurende de overgangperiode zullen eventueele inkomsten van het gezin van den werkloze niet in aanmerking genomen worden. Maar natuurlijk moet de wil om te werken bewezen worden en wel door de aangifte als werkaanvrager bij een openbaren bestedingsdienst en door aanneming van elk normaal werk waarvoor de werkloze geschikt is, terwijl weigering kan leiden tot intrekking van elken steun.

De openbare bestedingsdiensten zullen hun werk verrichten onder contróle van een paritaire commissie en het personeel dezer diensten zal met bijzondere zorg kozen worden om zeker te zijn van volkomen bevoegdheid en onpartijdigheid.

In geval van opschorting of intrekking van den steun zullen de werklozen hun geval aan een paritaire commissie voor beroep (klachtencommissie) kunnen voorleggen, welke de gegrondheid van weigeringen kan erkennen en ook de rechten op steun kan herstellen.

Herscholingscentra zullen de veranderingen van beroep, die noodig zouden blijken, vergemakkelijken.

33. Noodzakelijkerwijs gestijfd door de Schatkist, zal het voorloopige steunfonds voor werklozen bovendien van den aanvang af van werkgevers en van werknemers bijdragen ontvangen tot voor elk der partijen 1 % van het loonbedrag, voor de jaarwedden tot 36.000 frank, dus in totaal 2 %.

34. Werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers zullen alle mogelijke hulp verleenen voor het economisch herstel en voor de te treffen maatregelen tot uitbreiding van de normale arbeidsmogelijkheden.

D. — Kindertoeslag.

35. Aan de Regeering zal gevraagd worden dadelijk den voet van den bij de wet van 4 Augustus 1930 voorzienen toeslag vast te stellen op 100, 200, 300, 475 frank, onderscheidenlijk voor een gezin met 1, 2, 3 of 4 kinderen, met een aanvulling van 250 frank voor elk kind te beginnen met het vijfde. Deze bedragen gelden voor de gemeenten van de tweede categorie: Zij worden verhoogd met 20 % in de gemeenten der eerste categorie en verlaagd met 20 % in de gemeenten der derde categorie. Deze drie categorieën zijn die voor den werklozensteun voorzien.

Voor de kinderen van meer dan 14 jaar die, volgens de bepalingen van de gecoördineerde wet van 4 Augustus 1930 kindertoeslag blijven genieten als leerlingen van een school voor volledig algemeen onderwijs of vakonderwijs, zullen de bedragen gelijk zijn aan die voor de gemeenten van de eerste categorie.

36. De voor de betaling dezer vergoedingen benodigde bedragen zullen van de werkgevers verkregen worden wier bijdragen op ongeveer 6 % van het bedrag der loonen bepaald zullen worden, zonder inbegrip van het gedeelte van de wedden der bedienden boven 36.000 frank per jaar.

E. — Jaarlijksch verlof.

37. Maatregelen zullen getroffen worden om zonder uitstel aan de werknemers vallende onder de wet van 20 Augustus 1938 betreffende de betaalde verlofdagen het volle genot van de bepalingen dezer wet te verschaffen, volgens welke werkelijk, op het oogenblik van het verlof, zes dagen loon aan volwassenen en twaalf dagen aan jongelieden van minder dan achttien jaar moeten uitbetaald worden.

38. De voorstellen ter verbetering van den grondslag zelf van de wet van 20 Augustus 1938 zullen later nagegaan worden, waarbij rekening zal worden gehouden met de economische evolutie.

F. — Globale heffing en verdeling der bijdragen.

39. De door de werknemers voor de verschillende vorenvermelde sociale prestaties verschuldigde bijdragen zullen, op een globale wijze, door de werkgevers op het loon worden ingehouden. Te zamen maken zij een bedrag uit van 8 % der loonen. Deze bijdragen zullen, elk kwartaal, worden afgedragen aan een Nationaal Verdeelingsfonds, tegelijk met de door de werkgevers verschuldigde bijdragen, welke 15,5 % van de loonen voor de werklieden en 13,5 % voor de bedienden bedragen.

Dit Verdeelingsfonds zal werken onder paritair toezicht.

De te treffen overheidsmaatregelen in afwachting van het effectief in werking treden van dit fonds zullen te gepaster tijd in studie worden genomen.

40. In het algemeen zal voor de werklieden de verdeling der bijdragen op de volgende grondslagen geschieden :

- 7 % van het bedrag der loonen voor ouderdomsrente,
- 6 % van het bedrag der loonen voor ziekte-invaliditeit,
- 2 % voor het bedrag der loonen voor onvrijwillige werkloosheid,
- 6 % van het bedrag der loonen voor kindertoelagen,
- 2,5 % van het bedrag der loonen voor het jaarlijksch verlof.

41. Voor de bedienden zullen de grondslagen voor de verdeling de volgende zijn :

- 8,5 % voor ouderdomsrente,
- 5 % voor ziekte-invaliditeit,
- 2 % voor onvrijwillige werkloosheid,
- 6 % voor kindertoelagen.

42. Wettelijke maatregelen zullen worden getroffen ter verzekering van de geregelde storting der verschuldigde bijdragen, zoowel als van de geheele onafhankelijkheid van de door werkgevers en werknemers betaalde gelden ten opzichte van de bezittingen van den Staat.

IV. BEGINSELEN EN METHODES VAN PARITAIRE SAMENWERKING

A. — Binnen en omheen de ondernemingen.

43. In iedere onderneming met ten minste 20 loonarbeiders, zal een afvaardiging van het personeel opgericht worden, die officieel bevoegd zal zijn om in overleg met het bedrijfshoofd of met zijn vertegenwoordigers, al de kwesties te onderzoeken aangaande de loonen, den arbeidsduur, de rustpoozen, het verlof, de hygiëne, de veiligheid, de zedelijkheid, de klachten over het leidend personeel, de sancties, de afdankingen, het werkplaatsreglement of, in 't algemeen, alle kwesties aangaande het regelen van den arbeid, de tucht of het voorkomen van collectieve geschillen in den schoot der onderneming.

De vertegenwoordigers van het personeel zullen zekere voorwaarden moeten vervullen ten aanzien van den leeftijd en van de aanwezigheid in de onderneming.

De wet waarbij de vertegenwoordiging van het personeel wordt ingesteld zal geleidelijk in werking moeten treden, hetzij met een maximum uitstel van zes maanden voor de ondernemingen met meer dan 500 werklieden, van een jaar voor de ondernemingen die van 100 tot 500 werklieden tellen en van twee jaar voor de ondernemingen van 20 tot 100 werklieden.

44. Al de sociale diensten door de onderneming opgericht voor het welzijn van het personeel (huisvesting, vervoer, tuinbouw, gemeenschappelijken aankoop, eetzaal, sport, ontspanning, verlof, ambachts- of algemeen onderwijs, bibliotheken, geneeskundige raadplegingen en zorgen, enz.) als zij niet aan het zelfbestuur der arbeiders overgelaten zijn, zullen met hun medewerking beheerd worden.

45. Ten einde de gehechtheid van het personeel aan de belangen van de onderneming te onderhouden, zullen de bedrijfshoofden elke gunstige gelegenheid te baat nemen (inventaris, balans of andere algemeene verslagen over den loop der zaken) om aan de vertegenwoordigers van het personeel den algemeenen toestand van de onderneming, de verkregen successen, de overwonnen of verwachte moeilijkheden uiteen te zetten.

B. — Op industrieel gebied.

46. Paritaire commissie bestaande uit vertegenwoordigers der bedrijfshoofden en uit de vertegenwoordigers der loonarbeiders, de eenen en de anderen aangeduid op voorstel der als representatie erkende organisaties, zullen belast worden, in iedere groep van gelijksoortige bedrijven :

a) met de algemeene bases van vergoeding vast te leggen die met de verschillende graden van beroepskwalificatie overeenkomen;

b) met het beraadslagen over de algemeene arbeidsvoorwaarden, in het bijzonder over die welke verplicht in het werkplaatsreglement moeten voorkomen;

c) met het onderzoek van de economische en sociale vraagstukken waarvan de tewerkstelling van de arbeiders en hun arbeidsvoorwaarden afhankelijk zijn, met inbegrip van het organiseren van den leertijd en van het beroepsonderwijs;

d) met het helpen in gebeurlijk geval van de regeeringsoverheden bij het voorbereiden en het uitvoeren der wetten van belang voor de betrokken bedrijven.;

e) met het bijleggen van elk collectief geschil dat zich zou voordoen of dat zou dreigen te ontstaan tusschen bedrijfshoofden en loonarbeiders.

47. Iedere paritaire bedrijfscommissie zal voorzien worden van een bureel samengesteld uit een voorzitter, door de Regeering aangeduid, uit twee ondervoorzitters, respectievelijk aangeduid door de groep der bedrijfshoofden en door de groep der arbeiders van de commissie, en een secretaris door de Regeering aangeduid.

De voorzitter en de secretaris zullen geen stemrecht hebben.

48. De besluiten, met eenparigheid van stemmen getroffen, in de onder littera a) en b) bedoelde kwesties, zullen bindend zijn voor al de betrokken bedrijven behalve verzet van de Regeering. Dit verzet zal het voorwerp uitmaken van een gemotiveerde mededeeling, in gebeurlijk geval van de adviezen van den nationalen economischen raad vergezeld, met het oog op een nieuw onderzoek door de paritaire commissie.

49. Een paritaire commissie zal opgericht worden voor ieder der volgende nijverheidsgroepen :

- Kolenindustrie;
- Steen- en aardebedrijven (steengroeven, leigroeven, steenbakkerijen, cementfabrieken, kalkovens);
- Metaalnijverheid (met inbegrip van ijzer- en staalomvormers);
- Non-ferro metaalbedrijven;
- Metaal- machine- en electriciteitsbouw;
- Aardewerkbedrijven;
- Glasbedrijven;

- Chemische bedrijven;
- Petroleumbedrijven (met inbegrip van de distributiediensten);
- Voedingsbedrijven;
- Hotelbedrijven (met inbegrip van de koffiehuizen en de restaurants);
- Textielbedrijven, kleedings- en weefselsbedrijven;
- Bouwbedrijven (woningbouw en openbare werken);
- Houtbewerkings- en stoffeeringsbedrijven;
- Leder- en huidenbedrijven;
- Voortbrenging en levering van gas- en electriciteit;
- Fabricage van papierpulp, papier en karton;
- Boekdrukkerij en graphische kunsten;
- Vervoerbedrijven (spoorweg, auto's, trams, binnenscheepvaart, vliegwezen);
- Tabaksbedrijven;
- Havenbedrijven en koopvaardijvloot;
- Diamantbewerking;
- Diverse bedrijven (spellen, speelgoed, wasschenrijen, enz.);
- Landbouwbedrijven.

50. Elke der vorenvermelde paritaire commissies kan verder in secties onderverdeeld worden, op voorwaarde dat elke sectie in haar schoot het paritair principe behoudt. Elke sectie kan aan de regeering toevoeging van bijkomende leden vragen, die voorgesteld worden door coöptatie van de zijde der bedrijfshoofden zoowel als van den kant der arbeiders. Deze bijkomende leden zullen geen deel uitmaken van de paritaire commissie in pleno. Verscheidene secties zullen gemeenschappelijk kunnen beraadslagen.

51. In de takken der economische bedrijvigheid waar de meerderheid der loonarbeiders onder het regime van het arbeidscontract valt, zooals in de banken, de particuliere verzekeringen, den groothandel, de groote warenhuizen, de havenkantoren den in- en uitvoerhandel, zullen paritaire commissies kunnen worden ingesteld op voorwaarde dat de aanvraag er voor zal gedaan worden door voldoende representatieve organismen, hetzij van de bedrijfshoofden, hetzij van de arbeiders dier bedrijvigheidstakken. Zij zullen, bij voorbeeld, minimum 40 % der belanghebbende loonarbeiders moeten omvatten.

52. In geval van twijfel of geschil zal een paritaire commissie voor verhaal er mee belast worden de paritaire commissies aan te duiden waarvan de ondernemingen en de arbeiders afhangen, alsook hun vertegenwoordigende organisaties.

Zij zal samengesteld zijn uit vertegenwoordigers der bedrijfshoofden en uit vertegenwoordigers der arbeiders, de eenen zoowel als de anderen aangewezen op voorstel van de organisaties die als representatief erkend zijn, hun bedrijvigheid over geheel het grondgebied van het land, en over al de bedrijven en bezoldigde beroepen uitstrekken.

Zij zal onder de leiding staan van een bureau dat samengesteld is uit een voorzitter, gekozen tusschen de magistraten van de rechterlijke orde, uit twee ondervoorzitters, respectievelijk aangeduid door de groep der bedrijfshoofden en door de groep der arbeiders van de commissie en uit een secretaris door de Regeering aangeduid.

De secretaris zal geen stemrecht hebben. De commissie beslist bij meerderheid van stemmen.

C. — Op nationaal gebied.

53. De representatieve organismen der bedrijfshoofden en der arbeiders zullen vragen om paritair vertegenwoordigd te worden in alle adviseerende of uitvoerende raden, die bij de openbare overheden ingesteld zijn tot het behandelen van zaken aangaande den arbeid of de maatschappelijke voorzorg, voor zaken betreffende het onderwijs of openbare gezondheid, voor economische of andere zaken die, tegelijk het leven der arbeiders en de bedrijvigheid der ondernemingen aanbelangen.

Hun vertegenwoordigers in deze verschillende raden, zooals een Rijksarbeitsraad een Rijksraad voor Sociale Voorzorg, een Rijksraad voor Volkshuishouding, een Rijksraad voor Volksgezondheid, een Rijksraad voor Onderwijs en Cultuur, zullen worden aangeduid op voorstel van de interprofessionele organisaties die als representatief erkend worden voor geheel het land.

D. — Op internationaal gebied.

54. De representatieve organisaties der bedrijfshoofden en der arbeiders zullen vragen insgelijks betrokken te worden in de internationale samenwerking op het genoemde gebied waaraan België zal deelnemen.

E. — Over de algemeene beslechting van de collectieve geschillen.

55. Buiten de middelen tot verzoening die door de samenwerking tusschen de bedrijfshoofden en de afgevaardigden van hun personeel en door de beraadslagingen der paritaire bedrijfscomité's worden opgeleverd, zal er een Algemeene Paritaire Commissie ingesteld worden waaraan de geschillen, die niet door de paritaire bedrijfscomité's konden bijgelegd worden, zullen kunnen onderworpen worden, met het oog op een nieuwe verzoeningspoging.

Dit beroep bij de Algemeene Paritaire Commissie zal geschieden hetzij op aanvraag van een der betrokken partijen, hetzij op initiatief van de Regeering.

De Algemeene Paritaire Commissie zal ook belast worden met het bestudeeren van de sancties die zouden kunnen voorzien worden tegen de bedrijfshoofden of de arbeiders, of tegen de organisaties die de eenen of de anderen vertegenwoordigen, die de eenparige besluiten door de paritaire comité's genomen en bindend gemaakt als gezegd in punt 6, niet zouden naleven.

De Algemeene Paritaire Commissie zal ook uitspraak doen in ieder afzonderlijk geval, over de werkelijk te nemen sancties ten opzichte der in gebreke bevonden vertegenwoordigende organisaties.

Zij zal uit een klein aantal leden bestaan, paritair benoemd respectievelijk op voorstel van de interprofessionele organisaties der bedrijfshoofden en van de interprofessionele organisaties der arbeiders die als representatief werden erkend voor geheel het land. Haar bureau zal samengesteld worden als gezegd onder punt 5 voor de paritaire bedrijfscomité's.

F. — Over de als representatief erkende organisaties.

56. Als representatief zullen alleen erkend worden die organisaties der bedrijfshoofden of der arbeiders die, hun werkzaamheid uitstreckende over geheel het Belgisch gebied en tot al de bedrijven of bezoldigde beroepen, zullen kunnen bewijzen, de eerste, dat zij gedurende het vorig jaar bijdrage stortende leden telden die gemiddeld ten minste 200.000 loonarbeiders in dienst hadden, de tweede, dat zij gemiddeld ten minste 200.000 bijdrage betalende leden telden.

De organisaties die hun werkzaamheid beperken tot zekere bedrijven of beroepen of tot zekere streken, zullen als representatief erkend worden als zij kunnen bewijzen dat hun gemiddeld effectief van het vorig jaar ten minste 20 % van de loonarbeiders der bedrijven of beroepen in bedoelde streek omvat.

Alle zullen daarenboven in hun statuten moeten vermelden dat zij het principe der paritaire samenwerking zoeken te ontwikkelen tusschen de vertegenwoordigers van de bedrijfshoofden en de vertegenwoordigers van de arbeiders in het kader van den Belgischen Staat, en bewezen hebben dat hun leiders vrij door de leden verkozen werden en hun periodiek op de hoogte houden van hun beheer.